

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – ΜΑΘΗΜΑ 2

1) ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ – ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ – ΑΣΚΗΣΕΙΣ & ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

Παιδιά,

Καλησπέρα σας! Με το **παρόν έγγραφο** θα σας δώσω επιπλέον, **δεύτερο** στη σειρά, υλικό στη Νεοελληνική Γλώσσα. Ειδικότερα θα μπούμε στην Ενότητα 3, η οποία έχει ως θέμα της την **Φιλία** και τη **σημασία της για τον άνθρωπο και της ανθρώπινες σχέσεις**. Στο βιβλίο σας στις **σελίδες 44-47** υπάρχουν, όπως πάντα, **τέσσερα εισαγωγικά κείμενα**. Θα ασχοληθούμε αναλυτικά με **τα τρία** από αυτά: το **κείμενο 1** στη **σελ.44**, το **κείμενο 2** στη **σελ.45** και το **κείμενο 4** στη **σελ. 47** .

Πρόκειται για τρία εξαιρετικά, διαφορετικούς είδους, κείμενα – από τα καλύτερα που ίσως υπάρχουν σε αυτό το βιβλίο- και τα οποία θίγουν με **διαφορετικό τρόπο** το καθένα τους **πλευρές της φιλίας** και της σημασίας της για τις ανθρώπινες σχέσεις.

Το **πρώτο κείμενο** (*Αν θέλεις έναν φίλο..*) είναι απόσπασμα από το **παιδικό λογοτεχνικό έργο Ο Μικρός Πρίγκιπας** του Αντουάν ντε Σαιντ Εξυπερύ, ένα από τα πιο δημοφιλή και αγαπημένα παιδικά βιβλία όλων των εποχών.

Το **δεύτερο κείμενο** (*Αγαπάς για να αγαπάς*) είναι του Αμερικανού συγγραφέα Λέο Μπουσκάλια και έχει τον τίτλο *Να ζεις, να αγαπάς και να μαθαίνεις*, ένα βιβλίο που δίνει συμβουλές για τη ζωή και τις ανθρώπινες σχέσεις και έχει κάνει ρεκόρ πωλήσεων σε όλο τον κόσμο.

Το **τέταρτο κείμενο** (*Μιλάμε για τη φιλία*) είναι **απομαγνητοφωνημένη συζήτηση εφήβων** στην ηλικία σας, στην οποία ο καθένας τους λέει τη γνώμη του για την φιλία, τις προϋποθέσεις της και τη σημασία της για τους ίδιους .

Ένα, λοιπόν, **μυθιστορηματικό – φανταστικό παιδικό κείμενο**, ένα βιβλίο με **πρακτικές σοφές συμβουλές για τη ζωή** και ένας **πραγματικός απομαγνητοφωνημένος διάλογος εφήβων**: τρία εντελώς **διαφορετικά μεταξύ τους κείμενα**, τα οποία ρίχνουν φως, το καθένα με το δικό του μοναδικό και ιδιαίτερο τρόπο, σε πτυχές και πλευρές της φιλίας και της σημασίας της για την ανθρώπινη ύπαρξη. Θα αναπαράγω σε αυτό το έγγραφο και τα τρία κείμενα, με **έντονα μαύρα γράμματα** θα υπογραμμίσω κάποια σημεία του κειμένου που παρουσιάζουν ξεχωριστό ενδιαφέρον και στα οποία πρέπει να δώσετε **ξεχωριστή προσοχή και έμφαση** κατά την ανάγνωσή τους (ή θα εξηγώ λέξεις ή εκφράσεις που κρίνω πως παρουσιάζουν κάποια δυσκολία.) . Σας δίνω, λοιπόν, αμέσως πιο κάτω και τα τρία κείμενα και στο τέλος του κάθε κειμένου έχω ερωτήσεις τις οποίες πολύ θα σας παρακαλέσω να τις κάνετε γραπτά και να μου τις στείλετε μέσα στις **επόμενες δύο μέρες** στην **προσωπική διεύθυνση προσωπικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: arapadopoulos58@yahoo.com**. (**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Κάποιες από τις ερωτήσεις στα κείμενα έχουν σχέση με τις ερωτήσεις του βιβλίου, κάποιες είναι δικές μου. Θέλω να απαντήσετε αυτές που σας δίνω εδώ και **όχι τις ερωτήσεις του βιβλίου**)

2. ΤΑ ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Κείμενο 1 [Αν θέλεις ένα φίλο...]

Σύντομο εισαγωγικό σχόλιο (**Διαβάστε το!**) : Ο Μικρός Πρίγκιπας του Antoine de Saint- Exupery είναι ένα από τα πιο γνωστά, αγαπημένα και πολυδιαβασμένα παιδικά μυθιστορήματα όλων των εποχών! Το θέμα του βιβλίου είναι το εξής: ο αφηγητής πέφτει με το αεροπλάνο του -που έχει πάθει βλάβη- στην έρημο. Εκεί συναντά ένα ασυνήθιστο παιδί (το Μικρό Πρίγκιπα), γνωρίζονται και γίνονται φίλοι. Ο αφηγητής μαθαίνει πολλά από τον καινούργιο του φίλο. Ο καινούργιος του φίλος σιγά-σιγά τού διηγείται την επίσκεψή του σε άλλους πλανήτες, όπου υπάρχουν άνθρωποι ματαιόδοξοι αλλά και κάποιοι (ελάχιστοι) περισσότερο "ανθρώπινοι". Δεν ξεχνάει ποτέ και με τίποτα τις ερωτήσεις που έχει υποβάλει, ενώ ο ίδιος, αντίθετα, δεν συνηθίζει ν' απαντάει στις ερωτήσεις των άλλων. Μολονότι υποτίθεται ότι είναι παιδικό βιβλίο, ο Μικρός Πρίγκιπας κάνει μερικές βαθυστόχαστες και ιδεαλιστικές παρατηρήσεις σχετικά με τη ζωή και την ανθρώπινη φύση. **Η ουσία του βιβλίου περιέχεται στις ατάκες που βγαίνουν από το στόμα της αλεπούς προς τον μικρό Πρίγκιπα:** "On ne voit bien qu'avec le cœur. L'essentiel est invisible pour les yeux." (Δεν βλέπεις καθαρά παρά μόνον με την καρδιά. Η ουσία είναι αόρατη στα μάτια). Η αλεπού στέλνει και άλλα μηνύματα-κλειδιά, όπως: "Είσαι υπεύθυνος για πάντα, γι' αυτό που έχεις εξημερώσει" και "Ο χρόνος που πέρασες με το τριαντάφυλλό σου είναι αυτό που το κάνει ξεχωριστό για σένα".

- Έλα να παίξεις μαζί μου, της πρότεινε ο μικρός πρίγκιπας. Είμαι τόσο λυπημένος...
- Δεν μπορώ να παίξω μαζί σου, είπε η αλεπού. **Δεν είμαι εξημερωμένη.**
- Α, συγγνώμη, είπε ο μικρός πρίγκιπας. Όμως, ύστερα από σκέψη, πρόσθεσε:
  - Τι πάει να πει «εξημερώνω»;
  - Εσύ δεν είσαι από εδώ, είπε η αλεπού, τι γυρεύεις;
  - Γυρεύω τους ανθρώπους, είπε ο μικρός πρίγκιπας. Τι πάει να πει «εξημερώνω»;
  - Οι άνθρωποι, είπε η αλεπού, έχουν τουφέκια και κυνηγάνε... Μεγάλος μπελάς. Εκτρέφουν και κότες. Είναι το μόνο τους καλό. Κότες γυρεύεις;
  - Όχι, είπε ο μικρός πρίγκιπας. Γυρεύω φίλους. Τι πάει να πει «εξημερώνω»;
  - **Είναι κάτι που έχει ξεχαστεί από καιρό,** είπε η αλεπού. Σημαίνει **«δημιουργώ δεσμούς...».**
  - Δημιουργώ δεσμούς;
  - Βέβαια, είπε η αλεπού. Για μένα ακόμα δεν είσαι παρά ένα αγοράκι ολόιδιο μ' άλλα εκατό χιλιάδες αγοράκια. Και δε σε χρειάζομαι. Κι ούτε εσύ με χρειάζεσαι. Για σένα δεν είμαι παρά μια αλεπού ίδια μ' εκατό χιλιάδες άλλες αλεπούδες. **Αν όμως μ' εξημερώσεις, θα χρειαζόμαστε ο ένας τον άλλο. Θα είσαι για μένα μοναδικός στον κόσμο, θα είμαι για σένα μοναδική στον κόσμο...**
  - Αρχίζω να καταλαβαίνω, είπε ο μικρός πρίγκιπας. Ξέρω ένα λουλούδι... νομίζω πως μ'

εξημέρωσε...

– Πολύ πιθανόν, είπε η αλεπού. Βλέπει κανείς στη Γη τα πιο τρελά πράγματα...

– Α, δεν είναι στη Γη, είπε ο μικρός πρίγκιπας. Η αλεπού φάνηκε πολύ παραξενεμένη:

– Σ' έναν άλλο πλανήτη;

– Ναι.

– Υπάρχουν κυνηγοί σ' εκείνο τον πλανήτη;

– Όχι.

– Ενδιαφέρον. Και κότες;

– Όχι.

– Τίποτα δεν είναι τέλειο, αναστέναξε η αλεπού. Όμως η αλεπού ξαναγύρισε στην προηγούμενη σκέψη της:

– Η ζωή μου είναι μονότονη. Κυνηγάω κότες, οι άνθρωποι με κυνηγάν. Όλες οι κότες

μοιάζουν κι όλοι οι άνθρωποι μοιάζουν. Γι' αυτό λοιπόν, βαριέμαι λίγο. **Αν όμως μ' εξημερώσεις, η ζωή μου θα γίνει ηλιόλουστη, θ' αναγνωρίζω το θόρυβο ενός βήματος διαφορετικού απ' όλα τ' άλλα. Τα άλλα βήματα θα με κάνουν να κρύβομαι**

κάτω απ' τη γη. Το δικό σου, σαν μουσική, θα με τραβάει έξω απ' τη φωλιά μου. Κι έπειτα κοίτα. Βλέπεις εκεί πέρα, τα χωράφια με το στάρι; Δεν τρώω ψωμί. Το στάρι για μένα

είναι άχρηστο. Τα χωράφια με το στάρι δε μου θυμίζουν τίποτα. Κι αυτό είναι λυπηρό. Όμως

εσύ έχεις μαλλιά χρυσαφένια. **Θα είναι υπέροχο λοιπόν όταν θα με έχεις εξημερώσει.**

Το στάρι, που είναι χρυσαφένιο, θα μου θυμίζει εσένα. Και θα μ' αρέσει ν' ακούω τον άνεμο μέσα στα στάχια... Η αλεπού σώπασε και κοίταξε ώρα πολλή το μικρό πρίγκιπα:

– Σε παρακαλώ... εξημέρωσε με, είπε.

– Το θέλω, απάντησε ο μικρός πρίγκιπας, αλλά δεν έχω πολύ χρόνο. Έχω ν' ανακαλύψω φίλους και πολλά πράγματα να γνωρίσω.

– **Γνωρίζουμε μονάχα τα πράγματα που εξημερώνουμε, είπε η αλεπού. Οι άνθρωποι δεν έχουν πια καιρό να γνωρίζουν τίποτα. Τ' αγοράζουν όλα έτοιμα απ' τους εμπόρους. Επειδή όμως δεν υπάρχουν έμποροι που να πουλάν φίλους, οι άνθρωποι δεν έχουν πια φίλους. Αν θέλεις ένα φίλο, εξημέρωσέ με.**

Άντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ, *Ο Μικρός Πρίγκιπας*, μτφρ. Μελίνα Καρακώστα, εκδ. Πατάκη, 2000

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1:

Τι σημαίνει στο κείμενο το ρήμα «εξημερώνω» σύμφωνα με την αλεπού; Σε τι θα αλλάξει η ζωή της αλεπούς, αν την εξημερώσει ο μικρός πρίγκιπας;

ΕΡΩΤΗΣΗ 2:

Στο τέλος του κειμένου η αλεπού λέει στον Μικρό Πρίγκιπα: “Γνωρίζουμε μονάχα τα πράγματα που εξημερώνουμε, είπε η αλεπού. Οι άνθρωποι δεν έχουν πια καιρό να γνωρίζουν τίποτα. Τ' αγοράζουν όλα έτοιμα απ' τους εμπόρους. Επειδή όμως δεν υπάρχουν έμποροι που να πουλάν φίλους, οι άνθρωποι δεν έχουν πια φίλους “ Ποια **μεγάλη αλήθεια για την κατάσταση των ανθρώπων της σύγχρονης εποχής** επισημαίνει/ αποκαλύπτει η αλεπού στον Μικρό Πρίγκιπα;

Κείμενο 2 [Αγαπός για ν' αγαπός]

Σύντομο εισαγωγικό σχόλιο στο κείμενο : (**Διαβάστε το!**) Το κείμενο 2 είναι ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Ιταλικής καταγωγής Αμερικανού συγγραφέα Λέο Μπουσκάλια *Να ζεις, να αγαπός και να μαθαίνεις* Το «Να ζεις, ν' αγαπός και να μαθαίνεις» είναι ένα από τα καλύτερα και πιο πολυδιαβασμένα βιβλία του Λέο Μπουσκάλια. Είναι ένας ολόκληρος θησαυρός και μια ατέλειωτη πηγή έμπνευσης, θάρρους και αποφασιστικότητας για όλους όσους αναζητούν μια καινούρια διάσταση στην προσωπικότητά τους και στη ζωή τους μέσα από τους δρόμους της κατανόησης και της αγάπης. Καθηγητής της παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο της Νότιας Καλιφόρνιας, ψυχολόγος και συναρπαστικός ομιλητής, ο Μπουσκάλια σε καθηλώνει και σε μεταμορφώνει με τα βιβλία του, που όλα σχεδόν πηγάζουν από ομιλίες, διαλέξεις και ελεύθερες συζητήσεις μέσα και έξω από τις πανεπιστημιακές αίθουσες, «φωνάζει, μιμείται, γελά, δακρύζει και κλαίει», γράφει ένας σχολιαστής και συμπληρώνει: «Το να παρακολουθείς τον Μπουσκάλια να μιλά είναι σα να κουβεντιάζεις μ' έναν παλιό φίλο πάνω σ' ένα κοινό και ποθητό θέμα».

Αυτή την ιστορία τη λέω πάντα, την έχω γράψει και πολλοί από σας την έχετε ακούσει χιλιάδες φορές, μ' αρέσει όμως τόσο πολύ. Στο μάθημα της Αγάπης ένα κορίτσι είπε ένα βράδυ: «Ξέρω γιατί απελπίζομαι τόσο συχνά. **Είναι γιατί θέλω να με αγαπούν όλοι κι αυτό δεν είναι ανθρωπίνως δυνατόν.** Θα μπορούσα να είμαι το πιο ζουμερό, το πιο γευστικό, το πιο συναρπαστικό ροδάκινο του κόσμου και να προσφέρομαι σε όλους. Υπάρχουν όμως άνθρωποι που είναι αλλεργικοί στα ροδάκινα. Αυτοί θα θελήσουν ίσως να γίνω μπανάνα». Πόσο συχνά δε γινόμαστε μπανάνες για άλλους, που θέλουν ροδάκινα! Τι θλιβερή φρουτοσαλάτα. **Είναι προτιμότερο να πεις στον άλλο: «Λυπάμαι πολύ που δεν μπορώ να είμαι μπανάνα, θα το 'θελα πολύ να ήμουν μπανάνα για σένα. Βλέπεις όμως, είμαι ροδάκινο».**

Και ξέρετε τι θα συμβεί; **Αν περιμένετε αρκετά, θα βρείτε κάποιον που του αρέσουν τα ροδάκινα. Και μετά θα μπορείτε να ζήσετε σαν ροδάκινο κι όχι σαν μπανάνα. Σκεφτείτε χάσιμο ενέργειας που έχει κανείς προσπαθώντας να γίνει μπανάνα όταν είναι ροδάκινο!**

«Όταν αγαπός, κινδυνεύεις να μην έχει ανταπόκριση η αγάπη σου». Δεν είναι κακό αυτό. **Αγαπός για ν' αγαπός, κι όχι για να πάρεις ανταπόδοση – αυτό δεν είναι αγάπη.**

«Όταν ελπίζεις, κινδυνεύεις να πονέσεις». Και «Όταν δοκιμάζεις, κινδυνεύεις να αποτύχεις». Κι όμως πρέπει να **ρискάρεις**, γιατί η **μεγαλύτερη ατυχία στη ζωή είναι να**

μη ρισκάρεις τίποτε. Όποιος δε ρισκάρει τίποτε, δεν κάνει τίποτε, δεν έχει τίποτε και δεν είναι τίποτε. Μπορεί ν' αποφεύγει τον πόνο και τη λύπη, αλλά δε μαθαίνει, δε νιώθει, δεν αλλάζει, δεν αναπτύσσεται, δε ζει και δεν αγαπά. **Είναι δούλος αλυσοδεμένος με τις βεβαιότητες και τους εθισμούς (= συνήθεια) του.** Έχει ξεπουλήσει το μεγαλύτερο αγαθό του, την ατομική του ελευθερία. **Μόνο ο άνθρωπος που ρισκάρει είναι ελεύθερος.**

Λέο Μπουσκάλια, *Να ζεις, ν' αγαπάς και να μαθαίνεις*, μτφρ. Μαρίνα Λώμη, εκδ. Γλάρος, 1988

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1:

Πρέπει κανείς να μένει ο εαυτός του ή να αλλάζει, προκειμένου να αποκτήσει φίλους; Ποια είναι η γνώμη σας;

ΕΡΩΤΗΣΗ 2:

«Η μεγαλύτερη ατυχία στη ζωή είναι να μη ρισκάρεις τίποτε». Μπορείτε να εξηγήσετε αυτή τη φράση του κειμένου;

ΕΡΩΤΗΣΗ 3:

Στο τέλος του κειμένου ο Μπουσκάλια λέει : “ Μόνο άνθρωπος που ρισκάρει (= που διακινδυνεύει) είναι ελεύθερος. Χίλια χρόνια πριν ο Μπουσκάλια πει αυτήν την φράση, ο μεγάλος Ρωμαίος ρήτορας Κικέρωνας είχε πει το εξής: “ Προτιμώ χίλιες φορές τους κινδύνους της ελευθερίας από την ασφάλεια που προσφέρει η δουλεία!” Πώς καταλαβαίνετε τη φράση του Μπουσκάλια και τη φράση του Κικέρωνα; Έχουν κάποιο κοινό νόημα που και οι δύο θέλουν να μας πουν με τις δύο παραπάνω φράσεις;

Κείμενο 4 [Μιλάμε για τη φιλία]

[ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: Πέντε έφηβοι μιλούν για τη φιλία. Το απόσπασμα που ακολουθεί συντέθηκε από την απομαγνητοφωνημένη συζήτησή τους.]

...Η Ζωή φάνηκε πιο «ανοιχτή» στην έννοια της φιλίας. Είπε:

– Διαφορετικά θα μιλήσεις σ' ένα φίλο σου και διαφορετικά θα του εμπιστευτείς πράγματα που δεν μπορείς να πεις στη μητέρα σου και στον πατέρα σου.

– Πιο εύκολα λες μυστικά στο φίλο σου απ' ό,τι στον αδερφό σου;

– Έχεις κάποια ανασφάλεια με τα αδέρφια σου. Στο φίλο σου μπορείς να πεις κάτι και να μείνει εκεί. Με τα αδέρφια, ίσως επειδή ζούμε καθημερινά στο ίδιο σπίτι, μπορεί να δημιουργηθούν κάποιες παρεξηγήσεις κι έτσι να βγει στη φόρα αυτό που τους

εμπιστευτήκες. Αλλά η Πόπη διαφωνεί:

– **Στη σημερινή εποχή η πραγματική φιλία κοντεύει να εξαφανιστεί.**

– Αυτό το λες από προσωπική εμπειρία; Προδόθηκες από κάποιους φίλους σου;

– Όχι, δεν έχω προσωπικά προδοθεί. Αλλά ξέρω ότι γίνεται.

– Τι ζητάς από μια φίλη ή από ένα φίλο σου; Πώς φοβάσαι ότι μπορεί να σε προδώσει;

– **Από ένα φίλο ζητάμε κατανόηση, βοήθεια, αγάπη. Κι αυτά φοβάμαι ότι σπάνια τα βρίσκεις σήμερα.** Η Βίκη συμφωνεί με τη Ζωή. Η δική της φίλη –έχει μια «κολλητή»– είναι το πρόσωπο που πιο πολύ εμπιστεύεται ότι θα κρατήσει τα μυστικά που θα της πει.

Η εμπιστοσύνη, λοιπόν, στην εχεμύθεια (= **η ιδιότητα να κρατάω τα μυστικά που οι άλλοι μου αποκαλύπτουν**) του άλλου φάνηκε να είναι κυρίαρχο στοιχείο επιλογής του φίλου.

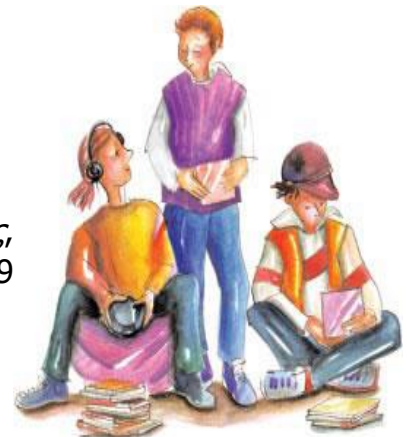
– Όταν κανείς ψάχνει ένα φίλο, είπε ο Σταμάτης, ψάχνει να βρει κάποιον εχέμυθο· και που θα τον καταλαβαίνει βέβαια. Αλλά, κατά τη γνώμη μου, σ' αυτή την ηλικία προτιμότερο είναι να έχεις μια παρέα, μια μεγάλη παρέα, πέντε δέκα παιδιά, που να μην είστε τόσο ανοιχτοί, όπως μ' ένα φίλο, και να κρατάτε τις αποστάσεις.

– Και μ' αυτή την παρέα τι κάνετε; Τι ενώνει την παρέα;

– **Δεν μπορεί να έχεις το ίδιο στενή σχέση με τους φίλους και με την παρέα, είπε η Ζωή. Στενή φιλία θα έχεις με ένα πρόσωπο, δύο έστω. Τους υπόλοιπους θα τους εκτιμάς, θα σ' αρέσει η συντροφιά που κάνετε, αλλά δε θα είστε κολλητοί.** Πρέπει όμως να τους εμπιστεύεσαι όλους. Η παρέα μου δίνει τη βεβαιότητα ότι κάποια παιδιά με συμπαθούνε, ότι μπορώ να συνεισφέρω σ' αυτά που ζητάνε.

– **Ο παράγοντας εμπιστοσύνη ενώνει την παρέα,** συμπληρώνει ο Σταμάτης. Γι' αυτό πρέπει να διαλέγουμε με προσοχή την παρέα μας...

Μάνος Κοντολέων – Πόλυ Μηλιώρη, *Η Β' Γυμνασίου πάει διακοπές,*
εκδ. Πατάκη, 1999

ΕΡΩΤΗΣΗ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1:

Με ποια από τις γνώμες των παιδιών για την **φιλία** συμφωνείτε περισσότερο και **γιατί**; Εσείς τι θεωρείτε ως **το πιο σημαντικό** σε μία φιλία;